

**O‘QUV JARAYONINI TASHKIL QILISHDA MOBIL ILOVALAR
YARATADIGAN IMKONIYATLAR**

Iskandarov Bobur Muhammadjonovich

Nizmoniy nomidagi TDPU

«Ta’limda axborot texnologiyalari»

magistratura mutaxassisligi

I bosqich magistranti

ANNOTATSIYA:

Mazkur maqola o‘quv jarayonini tashkil qilishda mobil ilovalar yaratadigan imkoniyatlar haqida fikr-mulohazalarga bag‘ishlanadi. Hamda maqoladan o‘quvchi mobil ilovalardan ta’lim sohasida unumli foydalanish natijasida erishiladigan samara haqida ma’lumotga ega bo‘ladi. Ushbu maqoladan maktab o‘qituvchilari, ta’limda axborot texnologiyalari bo‘yicha tahsil olayotgan talaba va magistrantlar va soha bo‘yicha erkin izlanuvchilar foydalanishlari mumkin.

KALIT SO‘Z VA IBORALAR:

Mobil ilova, o‘quv jarayoni, interaktiv, innovatsion texnologiyalar, ta’lim tizimi, zamonaviy jamiyat, zamonaviy ta’lim.

АННОТАЦИЯ:

В данной статье рассматриваются возможности создания мобильных приложений в организации образовательного процесса. Читатель также узнает о преимуществах использования мобильных приложений в образовании. Эта статья предназначена для использования школьными учителями, студентами и аспирантами, изучающими информационные технологии в образовании, а также внештатными исследователями в этой области.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА И ТЕРМИНЫ:

Мобильное приложение, учебный процесс, интерактив, инновационные технологии, система образования, современное общество, современное образование.

ANNOTATION:

This article discusses the possibilities of creating mobile applications in the organization of the educational process. The reader will also learn about the benefits of using mobile applications in education. This article is intended for use by school teachers, students and graduate students studying information technology in education, and freelance researchers in the field.

KEYWORDS AND TERMS:

Mobile application, learning process, interactive, innovative technologies, education system, modern society, modern education.

Taxminan 10 yil oldin ingliz tilidagi pedagogik adabiyotlarda paydo bo‘lgan «mobile learning» (M-learning) va «mobile application» atamaları so‘nggi paytlarda mamlakatimizda tobora ko‘proq foydalanilmoqda. Ko‘pgina olimlar va pedagoglar axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) yordamida ta‘limning kelajagi aynan mobil aloqaning keng tarqalishiga, smartfon va iphonearning ommalashishiga, ko‘plab ta‘lim dasturlarining paydo bo‘lishiga bog‘liq ekanligiga ishonch hosil qildi. Shuningdek, ta‘lim imkoniyatlari va sifatini kengaytiruvchi mobil aloqa va internetga simsiz ulanish narxini pasaytiradigan interfeys singari yangi innovatsion texnologiyalar, mobil aloqa va mobil internet keng miqyosda tarqalgan hamda foydalanish mumkin bo‘lib borayotganini ko‘rsatadigan bir qancha raqamlar buning yaqqol isbotidir.

Hozirgi vaqtda ta‘lim tizimini innovatsion texnologiyalar bilan ideal tarzda uyg‘unlashib borayotgani mobil ilovalarga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytirmoqda.

Bunday ilovalar o‘quv jarayonini informatsion, interaktiv va qiziqarli qilib tashkil qilish imkonini beradi. Hamda keng o‘quvchilar jamoasini o‘ziga jalb etib, yangi xizmatlarni joriy etish imkoniyatlariga yo‘l ochadi va o‘quvchilar jamoasi bilan mukammal muloqotning shakllanishiga yordam beradi.

Bugungi zamonaviy jamiyatimizda internet va uning vositalariga bo‘lgan talab tobora kuchayib borar ekan, o‘z-o‘zidan ta’lim sohasida o‘quv jarayonining mazmunini boyitish va kengaytirish ishlarida mobil ilovalarning ahamiyati ham ortib boraveradi. Chunki mobil ilovalar o‘qitish tizimida o‘zgartirish ishlarini amalga oshirish bilan uni yangi bir bosqich pog‘onasiga olib chiqishga yo‘l ochadi. Bundan tashqari, bu yondashuv xalq ta’limi uchun ham, oliy ta’lim uchun ham va boshqa ta’lim muassasalarida an’anaviy ta’lim uchun ham, xususiy o‘qitish uchun ham birdek ishlaydi. Mobil ilovalarning ko‘magi bilan o‘rganish juda samarali bo‘ladi. Quyidagilar buning sababi sifatida ko‘rsatilishi mumkin:

- texnikalar va dasturiy paketlar bir tizimga birlashtirilib, foydalanuvchi qurilmasidan boshqariladi. Boshqacha qilib aytganda, ta’lim dasturlari bir nechta sinf yoki kurslarni birlashtirishi mumkin, o‘quvchi yoxud talaba turli ilovalar va resurslardan foydalanishi shart emas;
- vaqt, pul, kuchni tejash imkoniyati tug‘iladi. Ko‘pgina ta’lim dasturlari tushuntirish uchun vositalarni talab qiladi. Masalan, matematikani "barmoqlarda" yoki gitarasiz gitara darslarini tushuntirish qiyin. O‘quv ilovalari bunday vositalarni almashtirishi yoki muqobil bo‘lishi mumkin;
- mobil ilovalar yordami bilan rivojlanish va dinamikani kuzatish ham qulay bo‘ladi. Elektron statistika taraqqiyotni kuzatish imkonini beradi, testlar esa o‘quv jarayonini nazorat qiladi. Shunday qilib, ta’lim muassasalari uchun arizalarni amalga oshirish mumkin. O‘quvchi yoki talabaning elektron kundaligi, dars davomat jadvali va boshqa vositalar talabaning dinamikasi va taraqqiyotini kuzatish ishlarini osonlashtiradi;

- mobil ilovalarning asosiy afzalliklaridan biri — foydalanuvchi bilan interaktiv o‘zaro aloqa qilish imkoniyatini oshiradi;

- ilovalar ehtiyoj va imkoniyatlarga moslashuvchanligi bilan ham qulaydir. Mobil ilova foydalanuvchisi sayohatda, ta’ilda, ish oralig‘idagi tanaffusda, xohlagan vaqtda o‘qishi-foydalanishi mumkin. Bu ulkan imkoniyatlarni ochadi, moslashtirish moslashuvchanlik va noyob taklifni beradi.

Ta’lim faoliyati uchun mobil ilovalar nafaqat biznesga foyda olib keladi, balki foydalanuvchilarning o‘zlari uchun ham juda foydalidir.

Ilovalarning samarali bo‘lishi uchun uning maqsad va vazifalarini aniq tushunish kerak. Keyin qanday xususiyatlarni amalga oshirish va nimani amalga oshirish kerakligini tushunish osonlashadi.

Maktablar, universitetlar va boshqa rasmiy ta’lim muassasalari uchun o‘quv ilovalari tijorat tipidagi ilovalardan biroz farq qiladi. Ular talaba, o‘quvchiga yordamchi bo‘lib, ba’zi nuqtalarda o‘qituvchini almashtirishlari kerak. Odatda, ular quyidagi vazifalarni bajaradilar:

talaba yoki o‘quvchiga qo‘shimcha ma’lumot va bilimlarni, shu jumladan, ilova bilan interaktiv aloqa orqali olish imkonini berish;

axborot almashinuvini tezlashtirish, o‘qituvchi va talaba o‘rtasidagi o‘zaro aloqani yaxshilash;

har bir ishtirokchi uning rivojlanishiga hissa qo‘shadigan ta’lim hamjamiyatini yaratish;

baholash tizimini soddalashtirish va bilim ustidan nazoratni, qoida tariqasida, test va baholashning boshqa usullari orqali;

o‘quv jarayonini modernizatsiya qilish, ko‘proq talaba yoki o‘quvchilarni jalb qilish va olingan ma’lumotlarni tushunishni soddalashtirish.

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, bugungi zamonaviy jamiyatning zamonaviy ta’lim tizimi uchun yaratilgan yoxud yaratiladigan mobil ilovalari — ta’lim dasturlari talaba yoki o‘quvchi va ta’lim muassasasi o‘rtasidagi o‘zaro aloqani sezilarli darajada

oshiradi. Nazorat soddallashtiriladi, o‘quv jarayoni yanada qiziqarli, oson va qulayroq bo‘ladi, bilimlar bazasini tizimlashtirish esa uni o‘z vaqtida yangilash imkonini beradi. Bulardan tashqari, boshqariladigan interaktiv mustaqil ta‘lim tamoyiliga asoslangan mobil ta‘lim ta‘limning yangi shaklining dunyoga kelishiga sabab bo‘ladi. Bu esa AKTning o‘quvchilar va talabalarning kognitiv va ijtimoiy faoliyatiga halokatli ta‘sirini bartaraf etishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Доскажанов Ч.Т., Даненова Г.Т., Коккоз М.М. РОЛЬ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ // Международный журнал экспериментального образования. – 2018. – № 2. – С. 17-22;
2. Штырова И.А., Виштак Н.М., Ремаренко С.А. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ ДЛЯ ВУЗОВСКОГО ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ // Современные наукоемкие технологии. – 2019. – № 2. – С. 153-157.
3. Melissa Ford: Writing Interactive Fiction with Twine. // QUE. – 2016. – 3 – 12 с.
4. Федотенко М.А.: Разработка мобильных приложений, первые шаги. // Лаборатория знаний. – 2019.

TAVSIYA ETILADIGAN INTERNET RESURSLARI:

1. URL: <https://expeducation.ru/ru/article/view?id=11790> (дата обращения: 09.05.2022).
2. URL: <https://top-technologies.ru/ru/article/view?id=37426> (дата обращения: 09.05.2022).